

VEL BLÅST!

I disse dager gjennomfører vi de aller siste 2. klasse-intervjuene med foreldre som er med i *Barns sosiale utvikling*, mens de siste lærerskjemaene ble samlet inn i desember 2015.

Det betyr at vi i løpet av noen få uker vil ha fullført all datainnsamling som er planlagt i prosjektet. Selv om det ikke blir noen nye runder med intervjuer og spørreskjemaer med det aller første, satser vi på at vi får mulighet til å følge barna videre i skoleløpet på et senere tidspunkt. Men vel blåst – så langt!

Alle dere som er med i *Barns sosiale utvikling* har bidratt til viktig kunnskapsutvikling om barn i Norge. Vi sitter nå inne med et datamateriale som gir både norske og internasjonale forskere mulighet til å studere hvordan barn utvikler seg fra spedbarns-alderen av og frem til skolealder.

Vi som jobber i prosjektet går nå over i en fase der vi konsentrerer oss om publisering og formidling av forskningsresultater gjennom internasjonale og nasjonale fagartikler og konferanser. Vi fokuserer på problemstillinger som er viktige og relevante for forskningsfeltet, for dagens politikk-utforming og for praksisfeltet, og alt er basert på den omfattende informasjonen vi har samlet inn i løpet av disse årene. Etter mange år med datainnsamling er det viktig å bruke tid og krefter på å utnytte det

potensialet som ligger i et slikt rikt materiale. Kunnskapen som fremkommer vil vi også formidle i foredrag, nyhetsbrev og på vår hjemmeside www.barnssosialeutvikling.no. Følg derfor gjerne med på det som skjer i prosjektet fremover.

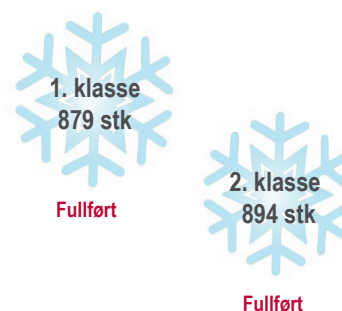
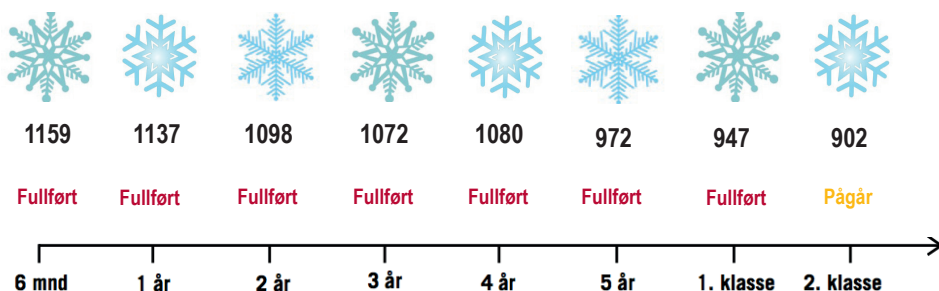
Vi har som nevnt et stort ønske om å kunne følge barna og familiene i prosjektet videre gjennom nye og spennende utviklingsfaser. For å sikre at vi da har mest mulig oppdatert kontaktinformasjon, håper vi at dere vil fylle ut den vedlagte svarslippen, som kan returneres til oss i den frankerte svar-konvolutt. Informasjonen vil bli forsvarlig lagret og kun benyttet til å kontakte dere i forbindelse med en fremtidig datainnsamling.

I dette Nyhetsbrevet kan dere blant annet lese om barns selvregulering. Vi presenterer også planene for et nytt forskningsprosjekt om barns tidlige kommunikasjon og læring. Dette prosjektet fikk nylig støtte av Norges forskningsråd, i sterk konkurranse med andre gode prosjektsøknader.

GOD PÅSKE!

Foreldreintervjuer per 1. mars

Lærerskjemaer per 1. mars

BARNES SELVREGULERING – HVORFOR SÅ VIKTIG OG SÅ VANSKELIG?

Selvregulering – det å kunne regulere tanker, følelser og handlinger – kan være langt mer utfordrende i vår tid enn det var tidligere. Og kanskje spesielt for dagens barn og unge. Samtidig synes evnen til selvregulering å være viktigere enn noen gang. Men hvorfor er det så viktig og så vanskelig, og hva er det som har betydning for barns utvikling av selvregulering? To av forskerne i *Barns sosiale utvikling*, Agathe Backer-Grøndahl og Ane Nærde, publiserte nylig en norsk fagartikkel i *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, der de oppsummerer noe av kunnskapen vi har på feltet.

Selvregulering i skolen...

Mangel på selvregulering fremheves jevnlig som en forklaring både på frafall i skolen og på svake skolefaglige prestasjoner. I dagens skole vektlegger man at elevene skal kunne planlegge, organisere og regulere sitt eget læringsarbeid gjennom såkalt «ansvar for egen læring». Enkelte fagfolk stiller spørsmål ved om disse høye kravene til selvdisciplin øker sannsynligheten for at elever som ikke har lært å jobbe selvstendig i ung alder, og som sliter med å utvise tilstrekkelig grad av selvkontroll, blir hengende etter. Det er liten tvil om at kombinasjonen av «ansvar for egen læring» og den store tilgangen på digitale fristelser som møter barn og unge i dag, fordrer at man kan utvise en stor porsjon med selvregulering.

...og senere i livet

Vi mangler forskningsbasert kunnskap om selvregulering blant barn og unge i Norge. En rekke internasjonale studier viser imidlertid at evnen til selvregulering har mye å si for barns sosiale og faglige tilpasning på skolen. Forskningen tyder videre på at selvregulering

også har betydning for en lang rekke forhold senere i livet, så som helse og økonomi. Disse resultatene har blant annet fremkommet gjennom varianter av den etter hvert så kjente «Marshmallow-studien». Der viste det seg at 4-åringer som klarte å la være å spise en marshmallow som lå på bordet foran dem – når de ble lovet at de skulle få to i stedet dersom de ventet – hadde bedre sosial og skolefaglig kompetanse som 15-åringer. Det var altså denne evnen til å kunne regulere seg selv i en situasjon med en konkret fristelse, som var avgjørende. Samtidig er det viktig å påpeke at det ikke nødvendigvis er et gode, ei heller et ønske, at barn til enhver tid skal være konsentrerte, fokuserte og regulerte.

Hva forklarer selvregulering?

Det er først i den senere tid man har begynt å studere hva som kan forklare individuelle forskjeller i barn og unges evne til selvregulering. Byggesteinene legges i løpet av de tidlige leveårene, og knyttes til utviklingen av spesifikke områder i hjernen. I tillegg til gener, er barns erfaringer allerede fra 1-års-

alderen med og danner grunnlag for den videre utviklingen. Også forhold knyttet til sosialisering i og utenfor familien, og til barnas sosioøkonomiske betingelser, er av betydning.

I *Barns sosiale utvikling* studerer vi både mulige forklaringsfaktorer for barns selvreguleringsevner og om disse henger sammen med senere sosial og faglig fungering. Blant dataene vi bruker i våre analyser av selvregulering, er oppgavene barna i prosjektet gjennomførte da de var fire år. Nederst på neste side har vi beskrevet oppgavene og hvordan de måler selvregulering. Kanskje er det noen som husker at barna måtte vente på gaven som ble pakket inn?

Her kan du lese hele fagartikkelen:
www.psykologtidsskriftet.no.

Backer-Grøndahl, Agathe & Nærde, Ane. (2015). Den viktige og vanskelige selvreguleringen hos barn. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 52, s. 497–502.

FAGDAG FOR SKOLENE

Som tidligere, arrangerte *Barns sosiale utvikling* også i år fagdager for skolene som deltar i prosjektet. I januar samlet vi over 40 lærere, rektorer og andre interesserte i Drammen, mens omtrent 90 personer var med på samlingen i Porsgrunn i februar. Takk til alle som deltok på fagdagene – det er både spennende og viktig for oss å ha et kontaktpunkt med dere som jobber med barna fra dag til dag. Vi håper og tror at kunnskapen vi får fra prosjektet vil komme både dere og elevene til gode i skolehverdagen!

Fagdagen, som etter hvert er blitt en årlig tradisjon, arrangerer vi for å gi noe tilbake til alle barnehager og skoler som bidrar til datainnsamlingen i prosjektet.

Denne gangen hadde Henrik Daae Zachrisson fått med seg sin forskerkollega Thormod Idsøe (som også jobber på Læringsmiljøsentret ved Universitetet i Stavanger). I Porsgrunn bidro i tillegg Ella Idsøe, også hun fra Læringsmiljøsentret i Stavanger.

Thormod snakket om barna som sliter med følelsesmessige problemer og som har opplevd vanskelige og belastende livshendelser. Undersøkelser viser at det er svært mange barn og unge som har slike vansker, og at dette kan ha betydning for hvordan de fungerer på skolen – både sosialt og faglig. Det er derfor viktig

at lærerne har kunnskap om hvordan de kan møte disse barna på en best mulig måte i klasserommet. Thormod ga en grundig innføring i emnet, og kom med råd om hvordan lærerne kan legge hverdagen best mulig til rette for de elevene som sliter med følelsesmessige vansker.

I Porsgrunn tok Ella dette videre ved å introdusere et tilknytningsperspektiv, og hun snakket om hvordan skolene kan jobbe med barn og unge som har vært utsatt for mobbing. Deretter redegjorde hun for praksisnære strategier for tiltak overfor barn som er involvert i slike problemer. Gjennom konkrete eksempler fikk tilhørerne forslag om spesifikke teknikker som kan benyttes i barnehagen og i skolen for å hjelpe disse barna.

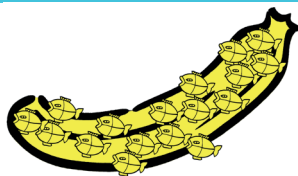
Henrik Daae Zachrisson

Thormod Idsøe

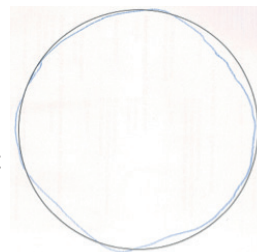

Ella C. Idsøe

Figurer. I denne oppgaven måles regulering av oppmerksomhet. Barna ble vist kort med bilder av en stor figur (f.eks. banan) med små figurer inni (f.eks. fisk), og skulle si navnet på de små – ikke de store – figurene.

Sirkel. I denne oppgaven måles regulering av motorikk. Barna ble bedt om å tegne over en stiplet sirkel – først så sakte de kunne, og etterpå så fort de kunne.

Hviske. Her måles regulering av stemme og oppmerksomhet. Barna ble vist kort med bilder av kjente figurer og ting (f.eks. is krem, bamse). De ble bedt om å hviske – ikke rope eller si med normal stemme – hva som ble vist på kortet.

Vente på gave. Her måles emosjonsregulering. Barna ble fortalt at de skulle få en gave, men at intervjueren hadde glemt å pakke den inn. Mens hun pakket inn gaven, skulle barna vente med ryggen til og ansiktet inn mot vegg. De måtte ikke snu seg og ikke si noe.

Oppgavene vi brukte for å måle selvregulering er mye brukt i internasjonal forskning, og skal være passende for fireåringer. Alle oppgavene er ment å skulle måle barnas evne til å regulere seg ved å holde tilbake det vi kaller en primærrespons (f.eks. rope ut det riktige svaret i hviskeoppgaven), og i stedet utføre en såkalt sekundærrespons (f.eks. hviske det riktige svaret).

atferdssenteret

Barns sosiale utvikling er et forskningsprosjekt som følger ca. 1150 småbarnsfamilier fra barna er 6 måneder gamle. Familiene kommer fra Drammen, Porsgrunn, Tinn, Bamble og Skien. Kunnskapen skal brukes til å bedre oppveksten for barn gjennom nye tiltak som fremmer utvikling av sosial kompetanse og forebygger atferdsvansker, enten i familien, i barnehagen eller på skolen. Prosjektet startet opp i 2006 i regi av Atferdssenteret, Universitetet i Oslo. Les mer på www.barnssosialeutvikling.no

Adobe Stock

NY KUNNSKAP OM BARNES LÆRING

Vi i *Barns sosiale utvikling* er stolte over at Norges forskningsråd nok en gang har støttet våre forskningsplaner. Denne gangen var det Imac Zambrana som fikk innvilget 6 millioner kroner til det 3-årige prosjektet «Children's information-seeking: Its development and impacts on learning».

Imac var én av fire unge forskertalenter som fikk støtte. Igjen var det kombinasjonen av de unike dataene vi har tilgang til i *Barns sosiale utvikling*, de samfunnsnyttige problemstillingene som prosjektet tar for seg, samt en solid forskergruppe, som var utslagsgivende for bevilgningen. Den nye studien vil blant annet benytte seg av de verdifulle samspillsobservasjonene vi gjorde av foreldre og barn ved 1, 2 og 3 år, resultatene fra kartleggingsprøver i skolen, og også noen mindre eksperimenter som skal gjennomføres med et lite utvalg av små barn som ikke har deltatt i *Barns sosiale utvikling*.

Barn er avhengige av ulike sosiale og kommunikative ferdigheter og strategier for å lære av andre. Dette gjelder både for at de skal kunne forstå informasjonen de mottar, og

også for at de selv skal være i stand til å innhente og søke den informasjonen de trenger til enhver tid. Den aller tidligste læringen skjer i et samspill med de nærmeste omsorgspersonene i hjemmet. Vi vet imidlertid lite om hvordan slike tidlige erfaringer kan danne grunnlaget for utvikling av spesifikke strategier for å innhente informasjon. Vi mangler også forskningsbasert kunnskap om hva denne tidlige læringen har å si for barns læring og læringsutbytte senere i livet.

Dataene fra *Barns sosiale utvikling* gir oss mulighet til å studere dette og dermed bidra til viktig kunnskapsutvikling om grunnleggende læringsprosesser blant barn. Resultatene vil særlig være relevante for utforming av praktiske og politiske tiltak rettet mot barns håndtering av overganger i utdanningsløpet, spesielt for de som er i risiko. Prosjektet vil også kunne gi mer generell kunnskap om hvordan det tidlige samspillet i familien kan bidra til viktige læringsprosesser som har betydning for barnets videre læring i ulike sammenhenger.

Prosjektet er et samarbeid mellom nasjonale og internasjonale fagpersoner innen utviklings-

psykologi, pedagogikk og lingvistikk. I tillegg til forskere fra *Barns sosiale utvikling* deltar Paul Harris, Meredith Rowe og Samuel Ronfard fra Harvard University i USA, samt Ingrid Lossius Falkum og Francisco Pons fra Universitetet i Oslo. Vi vil holde dere orienterte om resultater fra prosjektet gjennom oppslag i Nyhetsbrev og på våre hjemmesider.

**Fint om dere
husker å sende inn
svarslippen som fulgte
med Nyhetsbrevet.
På forhånd tusen takk!**

TAKK FOR INNSATSEN SÅ LANGT!

Kontakt: Görel E. Bringedal, e-post: g.e.bringedal@atferdssenteret.no